

Warsztaty: *Partycypacja w praktyce. Metody i refleksja nt. partycypacji młodzieży w przebiegu wymiany.*

Prowadzenie: Iwona Domachowska

1. Przebieg ćwiczenia „Plac budowy“

Materiał: opaski na oczy dla budowlanców, duża ilość drewnianych klocków (alternatywnie pudełek po zapałkach), stoliki i odpowiednia ilość krzeseł dla każdego zespołu budowlanego.

1. Prowadzący/a dzieli uczestników na podgrupy liczące po 5 osób.
2. W podgrupach uczestnicy dokonują podziału na role: kierownik budowy (1 os.), obserwator (1 os.) i budowlanicy (3 os.).
3. Prowadzący/a wychodzi z sali z kierownikami budów i daje im instrukcje gry mówiąc: „Zbudujcie dom marzeń. Jako kierownik budowy możesz korzystać ze zmysłu wzroku, czucia, słuchu, a także mowy. Na wykonanie tego zadania masz 20 min. czasu. W twoim zespole pracuje trzech robotników, ponadto w zespole obecny/a jest obserwator/ka.”
4. Prowadzący/a wraca do sal, gdzie czekają na niego budowlanicy, którzy dowiadują się, że zaraz przyjdzie do nich kierownik budowy. Budowlanicy dowiadują się, że nie mogą korzystać ze zmysłu wzroku i nie mogą mówić. Pozostałe instrukcje otrzymają od kierowników budowy. Prowadzący/a prosi budowlanców o wzajemne zawiązanie sobie opasek na oczy.
5. W tym czasie prowadzący/a daje instrukcje obserwatorom: „Waszym zadaniem jest obserwowanie procesu budowy i komunikacji w zespole. Róbcie notatki i podsumujcie proces po zakończonym ćwiczeniu”.
6. Gdy wszyscy są gotowi, prowadzący/a zaprasza kierowników do sali i zaprowadza ich do stolików, przy których siedzą budowlanicy i obserwatorzy.

Czas potrzebny na przygotowanie i przeprowadzenie ćwiczenia

10'-15' – na stworzenie podgrup, przekazanie instrukcji, zawiązanie opasek na oczy. Stoliki wraz z rozsypanymi na nich klockami najlepiej przygotować wcześniej, przed rozpoczęciem ćwiczenia.

20' – czas na budowę domów marzeń

5' – zakończenie gry, wyjście z ról, powrót do wspólnego kręgu

Czas potrzebny na refleksję po ćwiczeniu „Plac budowy“

ok. 45' - refleksja i dyskusja

Pytanie na początek: jak się teraz czujecie? Pytanie zadajemy wszystkim na forum, słuchamy pojedynczych wypowiedzi, nie komentujemy ich.

Dalsze pytania:

1. Do obserwatorów: Co zaobserwowałeś/łaś? Oddaj przebieg budowy bez wartościowania i interpretowania.
2. Do budowlanców: Jak się czułeś/aś? Jakie podejmowałeś/aś działania w tej sytuacji?
3. Do kierowników budowy: Jak się czułeś/aś? Jak radziłeś/aś sobie w funkcji kierowniczej? Jak postrzegałeś/łaś swoich pracowników?

UWAGA: Często kierownicy budowy „bronią się” przed prowadzącymi ćwiczenie argumentem, że nie otrzymali wystarczających instrukcji gry. Jednak celowo nie należy przekazywać uczestnikom wielu informacji i wskazówek, najlepiej ograniczyć się do sformułowania zadań jak powyżej. Niejasność/ niepewność ma przybliżyć realne sytuacje, gdy na początku procesu grupowego/ pracy w zespole nie mamy informacji i pewności, jak praca się potoczy. Należy wyraźnie wspomnieć, z których zmysłów/ umiejętności można lub nie wolno korzystać, w zależności od roli.

2. Stopnie partycypacji wg Rogera Harta i Wolfganga Gernerta

Manipulacja: Manipulacja jest przeciwieństwem uczestnictwa. Zarówno treści, jak i forma oraz wyniki działań i projektów są określone przez inne osoby. Młodzież nie ma wiedzy na temat celów i nie rozumie istoty projektu. Nie ma znaczenia, czy działania są prowadzone dla dobra młodzieży, czy jako środek prowadzący do celu.

Dekoracja: Młodzież bierze udział w jakimś wydarzeniu/ imprezie, ale nie wie, dlaczego to robi lub jaki jest sens tych działań.

Udział alibi: Młodzież bierze udział np. w konferencji, ale ma przy tym pozorne prawo głosu. Uczestnicy sami mogą przy tym zdecydować, czy skorzystają z tego prawa głosu.

Uczestnictwo: Młodzież może sporadycznie okazać zaangażowanie lub uczestnictwo. Zaangażowanie jest dobrowolne i niewiążące.

Przydzielenie zadań przy uprzednim poinformowaniu: Forma, w jakiej projekt zostanie przeprowadzony, jest zaplanowana przez dorosłych. Młodzież zostaje wcześniej dobrze poinformowana. Wie i rozumie, o co chodzi i zna swoje możliwości działania.

Współdziałanie: Młodzież jest pytana o zdanie przy planowaniu konkretnego wydarzenia (np. poprzez wywiady, ankiety), nie ma jednak mocy decyzyjnej.

Współstanowienie: Młodzież jest brana pod uwagę przy podejmowaniu decyzji. Pomysł na projekt pochodzi od dorosłych, jednakże wszystkie decyzje są podejmowane wspólnie i demokratycznie przez młodzież.

Samostanowienie: Młodzież inicjuje projekt. Inicjatywa własna młodzieży spotyka się ze wsparciem zaangażowanych dorosłych. Młodzież sama podejmuje decyzje; dorośli ewentualnie biorą udział w tym procesie i nie kwestionują podjętych decyzji.

Samorządność: Organizacja w rękach młodzieży: Młodzież ma pełną wolność do podejmowania decyzji o tym, czy dany projekt ma się odbyć i w jakiej formie ma być zrealizowany. Młodzież działa z własnej motywacji, a decyzje jedynie przekazuje dorosłym.